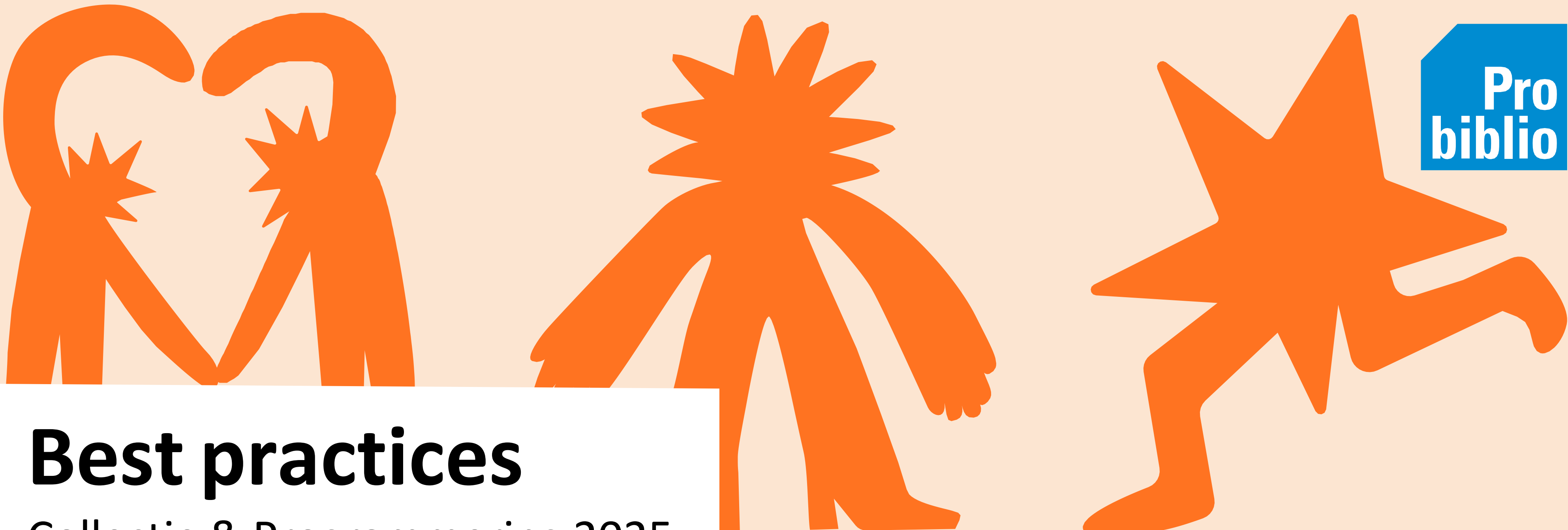
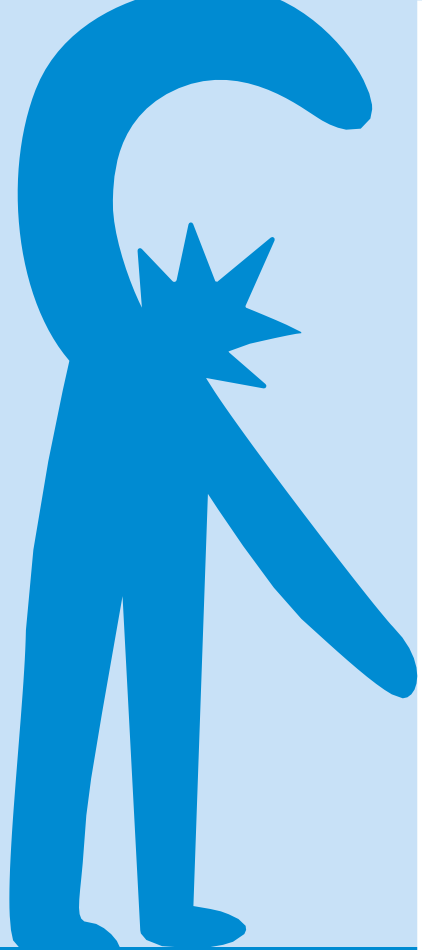

Three stylized orange figures are positioned in the upper half of the image. The figure on the left is a pair of figures holding hands, with their heads forming a heart shape. The middle figure is a single figure with a spiky head. The figure on the right is a single figure in a dynamic, running or jumping pose. The background is a solid light orange color.

Best practices

Collectie & Programmering 2025

Irene van der Harst & Karen Bertrams

In opdracht van Noor Kuijpers
voor SOOB BOZH

Introductie

Verbinden van collectie & programmering

Best practices voor jouw bibliotheek

Deze publicatie biedt inspirerende voorbeeldenvoor de bibliotheeksector, waarin de collectie inspireert tot betekenisvolle programmering, en omgekeerd vormt programmering een aanleiding om de collectie te verdiepen of vernieuwen. Van musea die een verhaal vertellen met hun objecten, tot bibliotheken die hun collecties inzetten om nieuwe doelgroepen te bereiken en andere perspectieven te bieden. Elk voorbeeld biedt inzichten en praktische handvatten.

Met deze voorbeelden, ingedeeld volgens kernfuncties van de bibliotheek, hopen we directeuren, programmamakers en collectiespecialisten te inspireren om de collectie als bron van verhalen, gesprek en ontmoeting te zien. Want juist in de verbinding tussen collectie en programmering ligt de kracht om relevant te zijn en blijven.

1. Lezen & leesbevordering
2. Informatievaardigheden
3. Digitale inclusie
4. Ontmoeting en debat
5. Cultuurparticipatie
6. Vormexperimenten

Bij elk item een ranking met 1, 2 of 3 sterren

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: VPRO Club Lees voor jongeren
Waar: via socials waarin gratis online hetzelfde boek gelezen wordt.
Succesfactor: Ook bibliotheken kunnen aansluiten met eigen leesclubs en programmering.

Investering in uren en budget

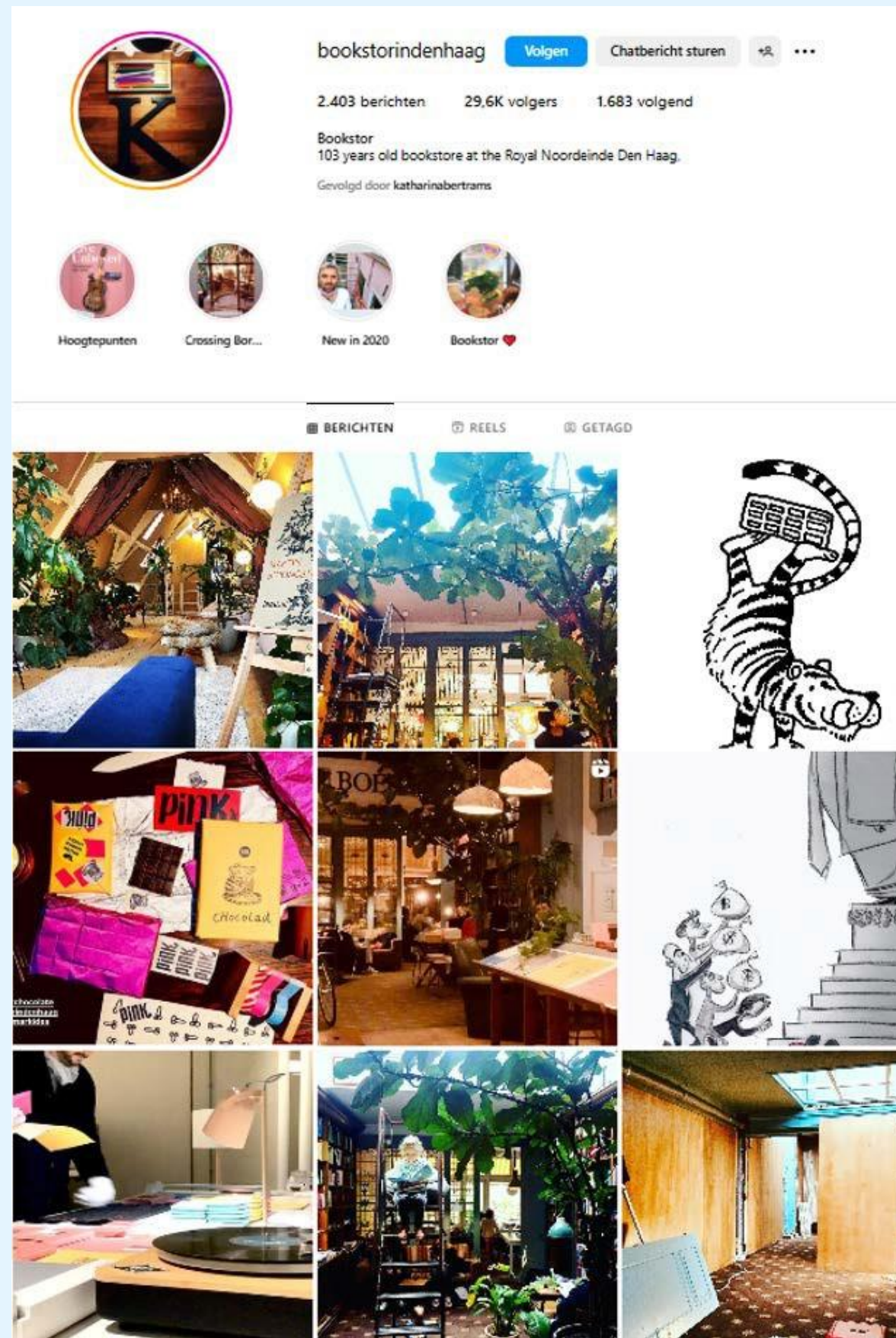

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Stilleesavonden met wijn en chocolade in sfeervolle ambiance

Waar: Boekhandel Bookstor Den Haag

Succesfactor: Inspirerende omgeving, sterke social media presence (30 k volgers op Instagram), speelt in op jongerencultuur

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Boekenbabbelaars leesclub voor en door jongeren (14-30 jaar)

Waar: Huis 73 Den Bosch

Succesfactor: Actief, zelforganiserend door jongeren, bibliotheek als facilitator, aansprekende community librarian.

Investing in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Eerste stappen bij het opstarten van een jongerenleesclub

- **Begin klein.** Start met een paar jongeren die al in de bibliotheek komen en enthousiast zijn om mee te doen aan een leesclub.
- **Zet doelgroepgerichte marketing in.** Gebruik social media, flyers en mond-tot-mondreclame om jongeren te bereiken.
- **Maak een groepsapp aan.** Hiermee kun je boekentips delen en deelnemers op de hoogte houden van bijeenkomsten.
- **Houd het vrijblijvend en laagdrempelig.** Zo voelen jongeren geen druk om altijd aanwezig te zijn.
- **Laat de invulling over aan de jongeren.** Geef hen ruimte om zelf te bepalen hoe de avonden eruitzien, bijvoorbeeld qua thema's, opzet of locatie.

Tip van de programmamaker

“Laat jongeren zelf kiezen in welke taal ze het boek willen lezen (Engels of Nederlands), en of ze het bij de bieb lenen, zelf kopen of online lezen.”

Wil je meer weten?

[Lees het volledige interview](#)

1. lezen en leesbevordering

Citaat uit Lonkende Leestafel interview met Esmé van den Boom,
adviseur collectie Forum Groningen

SUPER ACTUEEL

Esmé zit bovenop de actualiteit, fictie – haar specialisme en non-fictie. “We zijn trots op onze presentatie ‘Vers van de pers’ op de begane grond met het mooiste populaire titelaanbod van de maand. Er is voor gekozen verder geen collectie op de entreevloer te plaatsen om het publiek het gebouw in te trekken. In de programmering kunnen we ook snel schakelen en actueel zijn, we schuwen discussies over controverses niet in ons programmateam; is de bibliotheek een links bastion? Zijn we wel divers en inclusief? We organiseerden bijvoorbeeld ooit een hele avond ‘Tussen preuts en porno’, in ons luistermeubel luisterde je naar erotische verhalen van onze zuiderburen, Het rode oor. Het tegenwoordige publiek is schrijfgraag, we bieden dan ook veel schrijfcursussen aan, thrillers, essays. Mooie crossovers maken is ook helemaal ons ding – tijdens de thrillerweken maakten we een speciaal Murder Mysterie rollenspel met ons jongerenpanel en de locale Dungeons & Dragons organisatie Pub Heroes (Murder mystery (forum.nl))

Wat: Tussen preuts en porno- avond

Waar: FORUM GRONINGEN

Succesfactor: Actuele collectie ‘Vers van de pers’ & snelle programmering voor uitlokking tot ontmoeting en debat voor algemeen publiek.

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Jaarlijkse volgeboekte Theatershow om leerkrachten voor te bereiden op de Kinderboekenweek

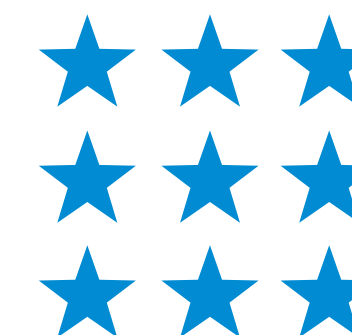
Waar: Bibliotheek Zuid-Hollandse Eilanden

Succesfactor: Infotainment met hoog leesplezier gehalte.

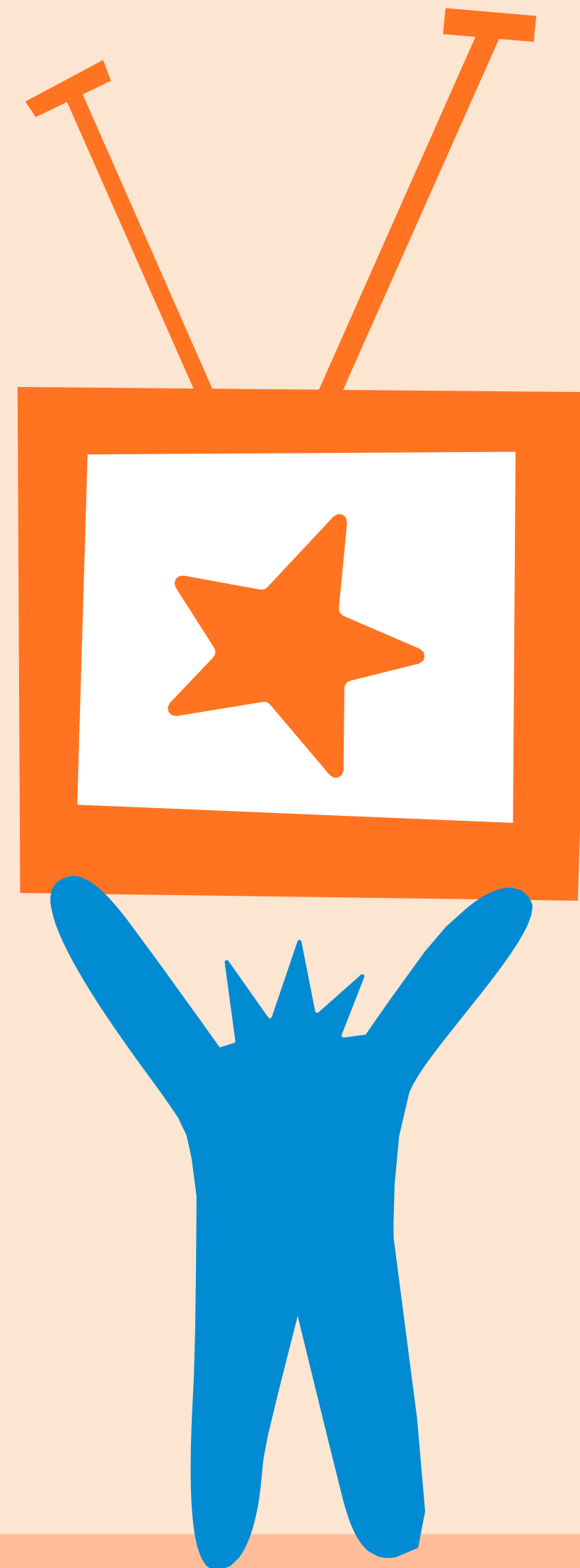
Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

2. Informatievaardigheden

Wat: Triceratops tentoonstelling i.c.m. non-fictiecollectie voor kinderen

Waar: Vijf koppels van natuurmusea en bibliotheken

Succesfactor: Publiekstrekker de dinosaurius zorgt ervoor dat non-fictie dinosauriusboeken volop worden uitgeleend, pr, samenwerking met museum, installatie als event

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

3. Ontmoeting en debat

Wat: Tussen preuts en porno- avond

Waar: FORUM GRONINGEN

Succesfactor: Actuele collectie 'Vers van de pers' & snelle programmering voor uitlokking tot ontmoeting en debat voor algemeen publiek.

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Eerste stappen bij actuele collectie en programmering

- **Verwelkom.** Trek je publiek het gebouw in met een collectie op actualiteit en geef deze een klinkende naam, b.v. 'Vers van de Pers'.
- **Wees alert en actueel.** Schakel met collectie en programmering snel op actualiteit en schuw de controverse daarbij niet, zowel intern als naar je publiek.
- **Honoreer behoefte van je publiek.** Mensen zijn schrijf-graag : voorzie hierin met je programmering door goed aanbod van schrijfcursussen en lezingen van auteurs met schrijverstips.
- **Maak cross-overs.** B.v tijdens Thriller-weeken samenwerken met jongerenpanel en Dungeons & Dragons organisatie

Tip van de programmamaker

“Profiteer optimaal van je eigen specialismes en niches en laat ze ruimhartig doorklinken in je collectie en programmering.”

Wil je meer weten?

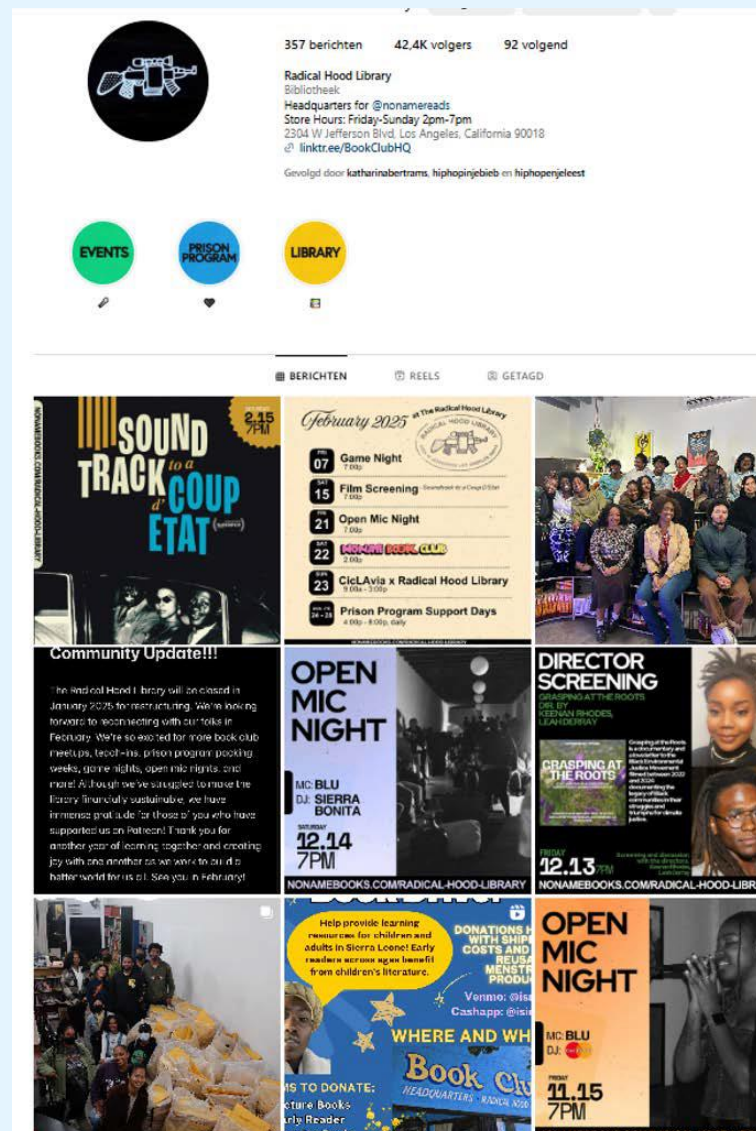
Lees het interview met

[Esme van den Boom](#)

Wat: Radical Hood Library voor Jongeren

Waar: Instagram en bibliotheken L.A.

Succesfactor: Actievoeren propageren door lokale gemeenschappen van jongeren m.b.v. lezen/ culturele activiteiten en expressie / debat, geïnitieerd door succesvolle rapper NoName

Investing in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Boekendisplay ‘Lees ook eens de andere kant van een verhaal’, met gebundelde boeken met verschillende meningen

Waar: Bibliotheek Utrecht

Succesfactor: Actie tegen polarisatie/nepnieuws Bibliotheek als plek waar alle meningen gehoord mogen worden, genereert veel media aandacht, eigenwijze marketing, directeur die zich uitspreekt in haar positie als ambassadeur.

bibliotheek
Dommeldal

Terug

Duik in je eigen geschiedenis; bezoek het Stamboomcafé!

Heb jij altijd al willen weten hoe het leven van je overgrootmoeder eruitzag? Ben je benieuwd wat je familieleden driehonderd jaar geleden deden? Dan is het achter door stamboomonderzoek te doen. Benieuwd naar jouw verborg verleden? Ervaren stamboomonderzoekers zitten voor je klaar om je op weg te helpen!

Als je nog een begin moet maken met het onderzoek, breng dan in ieder geval de gegevens van jouw ouders en grootouders en eventueel trouwboekjes of bidprentjes mee. Met een beetje geluk ga je naar huis met de namen van voorouders uit de Franse tijd!

En natuurlijk kun je terecht met specifieke vragen. Ervaren stamboomonderzoekers laten zien hoe en waar je op internet handig kunt zoeken en hoe je de gegevens in een computerprogramma invoert en weergeeft. Ze wijzen de weg naar notariële aktes en het kadaster. Waar je kunt snuffelen in originele stukken. En weet je nog niet of en hoe je jouw geschiedenis wilt presenteren, bijvoorbeeld op internet of in een boek? Ook daar kunnen de onderzoekers adviseren.

Deelnemen

zaterdag 22 maart 2025 11:30 - 13:30

Bibliotheekvestiging Geldrop

Jongeren en Volwassenen

Geschiedenis

Toevoegen aan agenda

Wat: Stamboom cafe voor jongeren en volwassenen

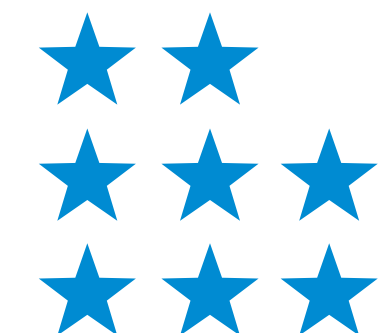
Waar: Bibliotheek Dommeldal / Son en Breugel

Succesfactor: uitgesproken programmering, vormgegeven in samenwerking met passende partners (juryrapport Beste bibliotheek 2023)'

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: 5-delige reeks Controverse in de boekenkast

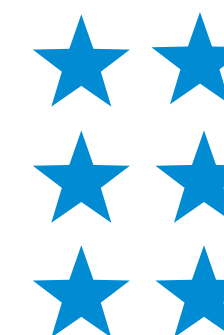
Waar: de bibliotheek LocHal

Succesfactor: Prikkelende programmering rond actuele controverses — zoals het koloniale verleden en de rap- en hiphopcultuur — met interessante sprekers en ruimte voor discussie met het publiek.

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

4. Cultuurparticipatie

Wat: De labs kunnen veelzijdig en actueel programmeren voor divers publiek met link naar collectie

Waar: LocHal Tilburg

Succesfactor: Duidelijke thema's in programmering voor publiek.

Het Stadscafé en de labs in de LocHal

Stadscafé

Afspreken, werken of studeren: het Stadscafé staat tot je dienst. Iedereen is welkom in onze horecagelegenheid. Je eet en drinkt van een duurzame kaart, voor een betaalbare prijs.

Drink een drankje in het Stadscafé

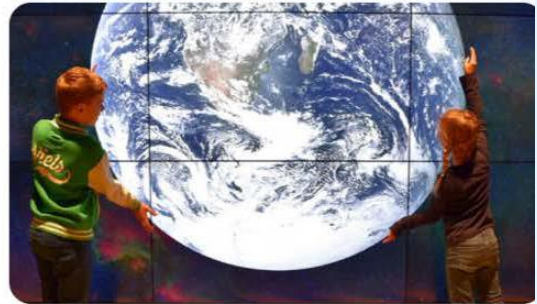
DigiLab

Kus de uitvinder in jezelf wakker. In het DigiLab mag je zelf aan de slag met 3D-printen, robots en games programmeren. We zijn er voor iedereen: jong en oud, voorlopers én technisch onvaardigen.

Experimenteer en leer in het DigiLab

FutureLab

Hoe ziet Tilburg er in 2030 uit? Hoe duurzaam zijn we dan bezig en wat doet het klimaat? Dat onderzoeken we in het FutureLab met de inwoners van de stad. En we solderen er weerstationnetjes.

Onderzoek en ontmoet in het FutureLab

GameLab

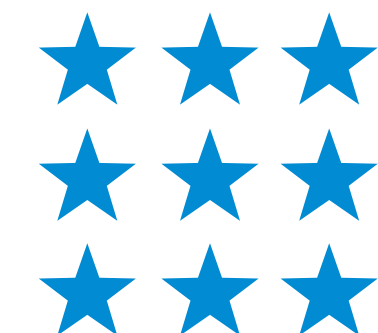
TijdLab

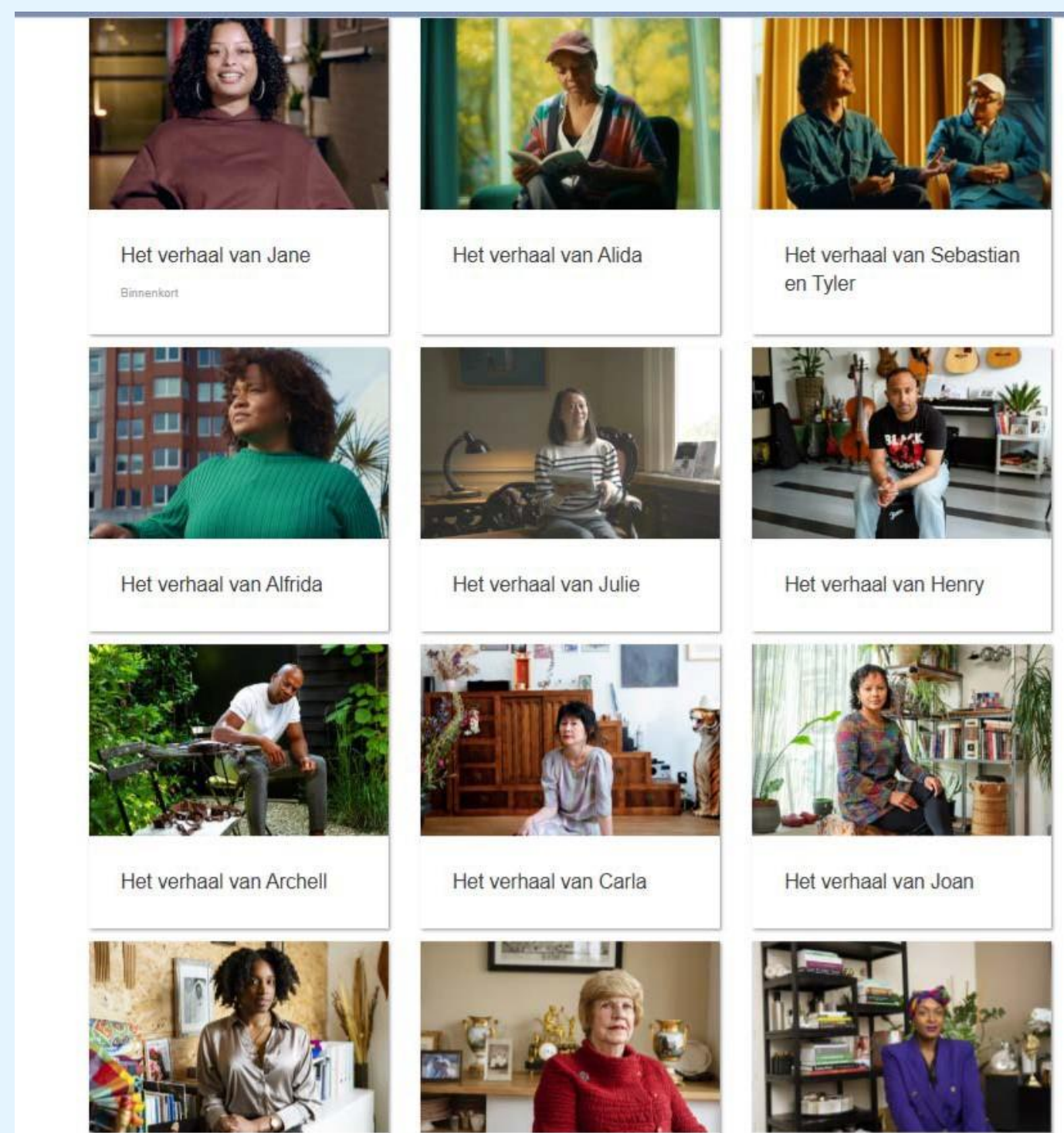

WoordLab

Investering in uren en budget
Duurzaamheid effect
Bijdrage aan kerntaken

Wat: Verhalen van de Stad

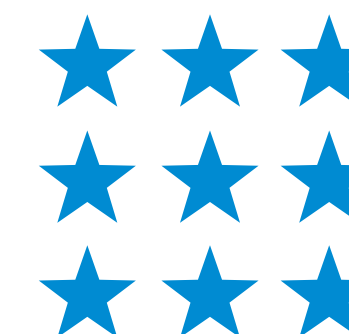
Waar: Bibliotheek Rotterdam

Succesfactor: In co-creatie met publiek worden herkomst verhalen verteld en openbaar gemaakt met link naar de door publiek samengestelde collectie, bevlogen collectiespecialist,

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Maandelijkse editie 'Hoe lees ik een film' over literaire aspecten van een film

Waar: Filmhuis Den Haag

Succesfactor: Verdieping van filmervaring, ontmoeting van film liefhebbers, Lidewij Paris als deskundige bevrologespreker

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Jaarlijks Otakufestival (voor fans van manga en anime)

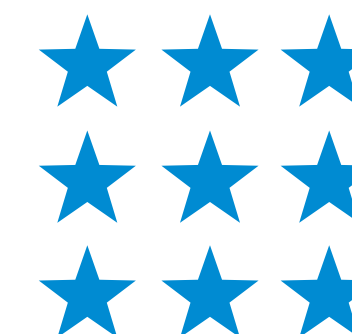
Waar: Bibiotheek de LocHal

Succesfactor: Mangamarkt (een samenwerking met boekhandel Special Edition), Nintendo Gamezone in het GameLab, creatieve verwerking met workshops zoals Manga tekenen collectiespecialist

Investing in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Grootste Mangacollectie van de Benelux, met randprogrammering zoals workshop Manga & Kwaii tekenen

Waar: Bibiotheek Aanzet

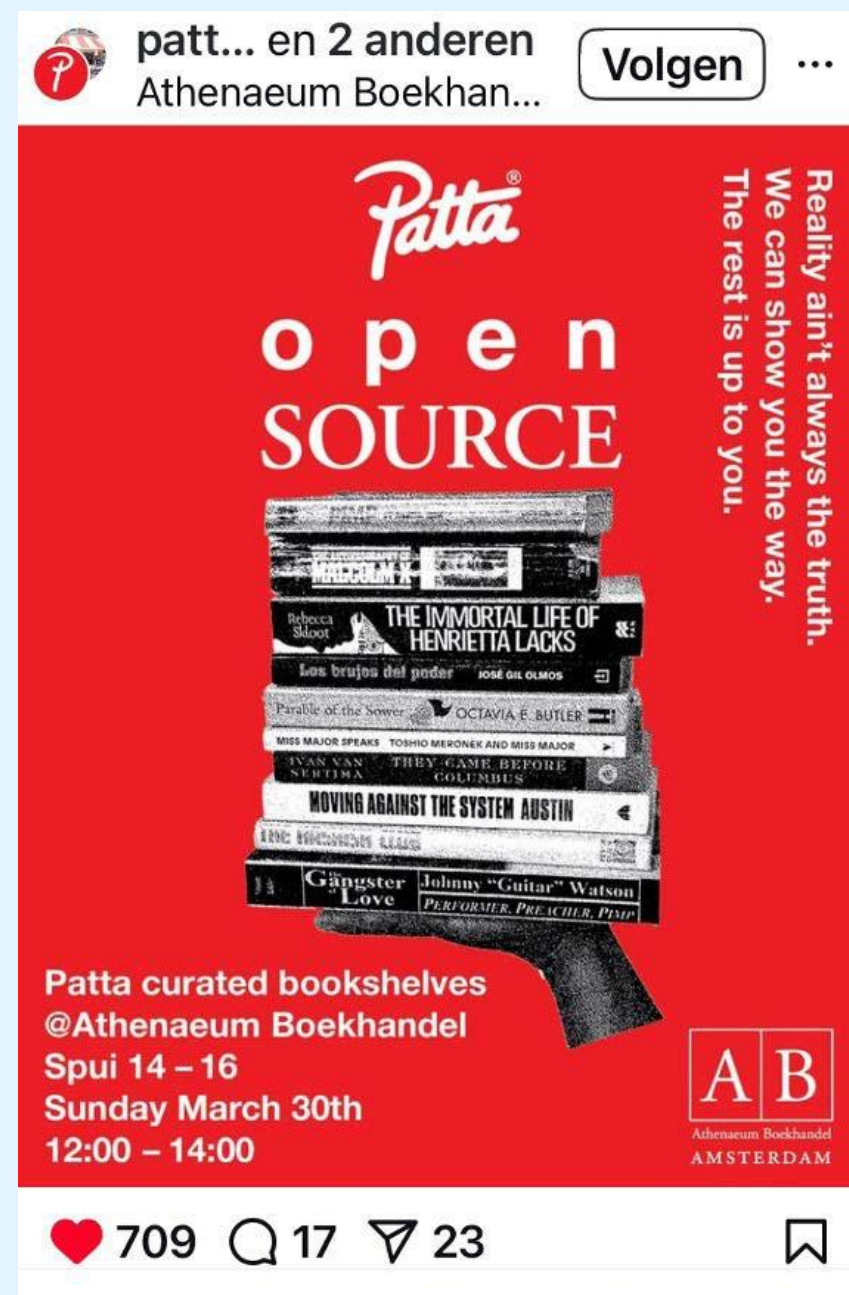
Succesfactor: Exclusieve mangapas, samenwerking met boekhandel collectiespecialist,

Investing in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Patta Open Source curated bookshelf

Waar: bij Atheneum boekhandel Amsterdam

Succesfactor: Succesvol streetware modemerken met 587K volgers op Instagram cureert boekenplank bij boekhandel

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Kunstboeken als tijdelijke
roulerende collectie incl.
randprogrammering

Waar: Bibliotheek Waterland

Succesfactor: Bezoekers kunnen
prachtige rijk geïllustreerd onbetaalbaar
boek bekijken. Activiteiten, zoals leren
tekenen in de stijl van Dick Bruna en een
workshop botanisch tekenen.

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

Wat: Reizende tentoonstelling van de prentenboeken van Mylo Freeman / Prinses Arabella

Waar: in de bibliotheek Den Haag, in samenwerking met de Kunsthal Rotterdam,

Succesfactor: Prentenboeken zijn kunst en vinden hun weg ook buiten de bibliotheek

Investing in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

5. Vormexperimenten

Talk

Geloven in vrijheid en menselijkheid, tegen de feiten in

Filosoof Désanne van Brederode pleit voor geloven in vrijheid en menselijkheid, tegen de feiten in

🕒 wo 26 mrt van 20:00 tot 21:30

[Lees meer >](#)

Talk

Stine Jensen: Goddeloos (maar niet verloren)

Tijdens deze interactieve lezing onderzoekt Stine Jensen de contouren van een nieuw soort atheïsme.

🕒 zo 6 apr van 16:00 tot 17:30

[Lees meer >](#)

Talk

Maandelijkse Flanor lezing

Flanor organiseert het hele jaar schrijversavonden en lezingen met bekende schrijvers. Op 8 april is Marja Prujs te gast.

🕒 Meerdere tijden

[Lees meer >](#)

Talk

Mijlpalen in de literatuur

Een serie lezingen over spraakmakende romans.

🕒 di 15 apr van 19:30 tot 21:30

[Lees meer >](#)

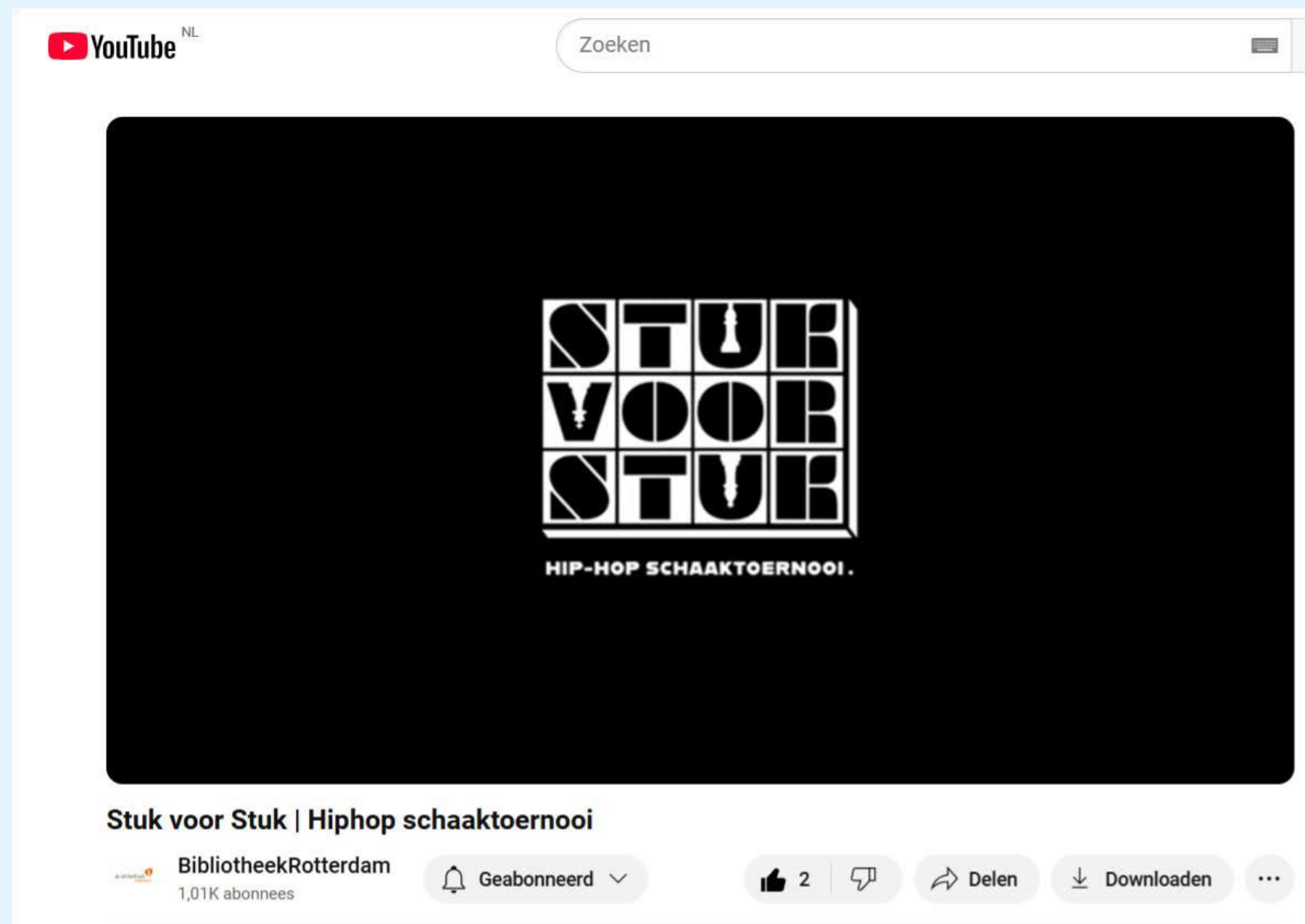
Wat: Verbindingen in programmering, collectie, educatie, pr

Waar: FORUM GRONINGEN

Succesfactor: Door groot uit te pakken met overkoepelende thema's over langere periodes laat je de kracht van de bibliotheek goed zien

Investering in uren en budget
Duurzaamheid effect
Bijdrage aan kerntaken

Wat: Hiphop Schaaktoernooi met DJ's en Spoken Word

Waar: Bibliotheek Rotterdam

Succesfactor: 160 bezoekers, intergenerationeel, link met collectie & Schaakmuseum

Investering in uren en budget

Duurzaamheid effect

Bijdrage aan kerntaken

